

ที่ นร ๐๕๐๓/ กต๕๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามบัญชีเอกสารแนบท้าย

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี (สคป.) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อดำเนินการ ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ได้พิจารณาแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้
ประเด็นอภิปราย

๑. การจัดตั้งองค์การอิสระผู้บริโภค บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๗ ไม่ได้มุ่งหมายให้มีการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค เพราะใช้คำว่า “องค์การอิสระ” ไม่ได้ใช้คำว่า “องค์กรอิสระ” รวมทั้งเป็นการกำหนดหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย ข้อบังคับ และการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ได้กำหนดให้มีอำนาจในการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้น รูปแบบขององค์การอิสระจึงอาจมีหลายรูปแบบได้ เช่น คณะกรรมการ สมาคม กลุ่มองค์กร เอกชน โดยผู้ที่ทำหน้าที่องค์การอิสระจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และเป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้้องค์การนั้น ๆ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและเสนอความเห็น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของ ผู้บริโภคตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การจัดตั้งองค์การอิสระจึงสามารถแก้ไขเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ควรกำหนดให้มีหมวดว่าด้วยองค์การอิสระคุ้มครอง ผู้บริโภค เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นโดยไม่มีอำนาจหน้าที่ตัดสินชี้ขาด โดยไม่ต้องตรากฎหมายฉบับใหม่ ประกอบกับการคุ้มครองผู้บริโภคมีกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายอื่น ๆ อาจจะไม่เห็นชอบด้วยกับความคิดเห็นขององค์การอิสระ จึงควรมีการกำหนด บทบาทอำนาจหน้าที่ให้มีความเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายด้วย สำหรับหน่วยงานที่จะทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการขององค์การอิสระเห็นควรให้ สคป.

/ทำหน้าที่ ...

ทำหน้าที่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้องค์การอิสระมีหน่วยงานธุรการเพื่อทำหน้าที่โดยเฉพาะ นอกจากนั้น องค์การอิสระที่จะตั้งขึ้นควรกำหนดหน้าที่ในการศึกษา ข้อมูล อันเป็นองค์ความรู้เพื่อให้รู้ทันผู้ผลิต ตลอดจนเป็นคลังสมองติดตามสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อเกื้อหนุนในการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยก็จะเกิดประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

๒. การคุ้มครองผู้บริโภคนอกจากการคุ้มครองการบริโภคสินค้าหรือการรับบริการของประชาชนแล้ว ยังมีความเกี่ยวพันในงานหลายประการที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่นหลายแห่ง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น สถานะของหน่วยงานที่คุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความสำคัญที่ต้องพิจารณาถึงรูปแบบเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่สามารถทำหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สคบ. ควรมีสถานะเป็นอย่างไร และสังกัดหน่วยงานใด จำเป็นต้องพิจารณาภาพรวมของโครงสร้างราชการทั้งระบบ ซึ่งขณะนี้ ก.พ.ร. กำลังพิจารณาปรับปรุงระบบราชการทั้งระบบใหม่ จึงสมควรมอบหมายให้ ก.พ.ร. รับเรื่องนี้ไปพิจารณาว่าจะสมควรให้ สคบ. มีสถานะใด อยู่ในสังกัดใด และควรกำหนดสถานะของ สคบ. ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค หรือกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

๓. คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) การกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฯ เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาญา นั้น ไม่ควรกำหนดไว้ เนื่องจากมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว

(๒) การจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนางานคุ้มครองผู้บริโภคยังไม่มีความจำเป็นที่จะจัดตั้ง เนื่องจากรายรับส่วนใหญ่ได้จากงบประมาณรายจ่าย ไม่ใช่รายรับจากการดำเนินงานโดยตรง ควรมีเฉพาะรายรับจากเงินค่าปรับ จึงยังไม่มีความจำเป็นต้องมีกองทุนฯ

(๓) การฟ้องร้องดำเนินคดีให้ประชาชนของสมาคมตามมาตรา ๔๐ ปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่มีผลทางปฏิบัติมากนักเพราะสมาคมที่มีอำนาจฟ้องแทนจะต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียม ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าช่วยเหลือภาคราชการมากขึ้น โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้สมาคมตามมาตรา ๔๐ มีอำนาจฟ้องคดีเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคโดยได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินคดี

(๔) คุณสมบัติของคณะกรรมการอิสระที่ทำหน้าที่องค์การอิสระควรมีการกำหนด คุณสมบัติให้เป็นผู้ที่เป็นกลางทั้งภาคราชการ การเมือง ธุรกิจ และสำหรับภาคราชการ ควรยกเว้นให้ข้าราชการที่มาจากภาควิชาการ เช่น อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เพราะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความอิสระ ในการแสดงความคิดเห็น

(๕) ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคของคณะกรรมการ ตามกฎหมาย เพื่อให้มีความรอบคอบ สมควรเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอิสระ โดยให้ คณะกรรมการอื่น ๆ ต้องขอความเห็นจากคณะกรรมการอิสระก่อนที่จะดำเนินการกิจกรรมใดๆ

(๖) เพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างกว้างขวาง ควรกำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมภาคเอกชนให้มีบทบาทในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยอาจ กำหนดให้เป็นกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาคมได้ด้วย

(๗) บทกำหนดโทษ ปัจจุบันมีการกำหนดโทษจำคุกอย่างเดียว สมควรพิจารณา เพิ่มเติมให้มีโทษปรับด้วย เพื่อให้สามารถนำค่าปรับมาใช้เป็นรายได้เพื่อใช้จ่ายในการคุ้มครองผู้บริโภคได้ โดยไม่ต้องใช้เงินงบประมาณเพียงอย่างเดียว

(๘) ปัจจุบันการคุ้มครองผู้บริโภคไม่ได้มีเฉพาะการบริโภคสินค้าเท่านั้น แต่มี การบริโภคในด้านการบริการด้วย ซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง สมควรเพิ่มเติมบทบัญญัติให้ สคบ. สามารถดำเนินการกับสินค้าและบริการที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคโดยอาจขยายความหมาย ของคำว่า “สินค้า” ให้หมายความรวมถึง “บริการ” และให้ สคบ. มีอำนาจระบุชื่อสินค้าและบริการ ที่ไม่ได้มาตรฐานหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคด้วย

มติคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. เห็นควรอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานกฤษฎีกาเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้รับประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกฤษฎีกาไปประกอบการพิจารณาด้วย และให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีชุดใหม่พิจารณาต่อไป

๒. เห็นควรให้สำนักงาน ก.พ.ร. รับประเด็นอภิปรายในข้อ ๒ ไปนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณา แล้วส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ในเรื่องนี้ต่อไป

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย)

จึงเรียนมา เพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้ดำเนินการตรวจพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรชัย ภูประเสริฐ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ มี.ค. ๒๕๔๘

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ - ๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(D892/C/ส)

ขอ.....
ศษ.ผอ.....
ท.น.ผ.....
ท.น.ง.....
จนท.....
ร. จนท.พิมพ์งาน.....